

MEHMET NURİ ARIKOĞLU
1943, 22 Eylül 2015, Ankara

BOYUN EĞMEZ, BAĞIMSIZ BİR KİŞİLİĞİ VARDI

Vacit İmamoglu*

Nuri'yi 1963 yılında tanıdım. Sınıfımızın en yetenekli tasarımcılarından biriydi. Gece gündüz demeden çizer, kendini helak edecek kadar çalışırdı. Sonraki projelerinde olduğu gibi, onun daha ikinci sınıftayken tasarladığı bir kukla tiyatrosu projesi ve çizimleri birçoğumuzun hala belleğindedir. Hatta, onun çizimlerini gören bir arkadaşımız, bu düzeyde bir proje yapmasının mümkün olamayacağı kanaatine varıp bölüm değiştirmişti. Nuri sakin tabiatlı, olgun ve çok espriliydi. Sınıfça çıktığımız tarih gezilerinde sınıfın odak noktası olur, yaptığı şakalarla otobüsü kahkahalara boğar, sık sık da oluşturduğu bir koro eşliğinde Ruhi Su'dan yanık türküler söylerdi. Bunlardan unutamadığım biri:

“Gören sanır bizi deli / Usludan yeğdir delimiz /Eyvallah” sözleriyle sona eren “Zahit bizi tan eyleme” türküsüydü.

O yıllarda ODTÜ ile Pratt Institute arasında öğrenci değişim programı vardı. 1967 yılında yüksek lisans derecelerimizi alınca Fakültemiz Nuri ile beni Pratt'a göndermeye karar verdi. New York'taki eğitimimiz sırasında onu daha yakından tanıma fırsatım oldu. Bir yıl boyunca aynı evi paylaştık; birlikte çalıştık; çeşitli akademik ve kültürel faaliyetlere birlikte katıldık. Mezuniyetten sonra Nuri New York'ta kaldı; iki yıl orada, sonra da bir yıl kadar Finlandiya'da mimarlık yaptı. Yurda döndüğü 1971 yılından başlayarak iki yıl boyunca ODTÜ Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü'nde yarı zamanlı öğretim görevlisi olarak, ikinci ve üçüncü sınıf stüdyo derslerine katıldı. 1974 yılından itibaren de yurt içi ve yurt dışında (Rusya'da) mimar, proje mimarı,

proje şefi, proje yöneticisi, şirket ortağı, kurucu ortak ve yönetim kurulu başkanı olarak çalıştı. 2006 yılında da TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi'nde yönetim kurulu üyeliği yaptı. Oadaki birçok faaliyete katkıda bulundu.

Rusya dönüşünde ODTÜ'ye gelmesi için çok ısrar ettim; beni kırmayıp 2004-2005 öğretim yılı bahar döneminde Mimarlık Bölümü ikinci sınıf stüdyosunda yarı zamanlı öğretim görevlisi olarak göreve başladı. On yıl boyunca birlikte aynı stüdyoya girdik, aynı odayı paylaştık.

Nuri'yi pek iyi tanımayanlar bile onun ağır başlı, kendine has bir giyim tarzı olan, sağlam kişilikli, güvenilir bir insan olduğunu bilir. Daha yakından tanıyanlar ise, çok iyi bir mimar; her zaman işin özüne inen, yapıcı, iyi bir eğitimci; doğaya ve topluma karşı sorumluluklarını bilen, mimarlıkta ve toplumdaki kalıp yargılarını ve yaşamımızdaki hemen her şeyi sorgulamaktan çekinmeyen, zekâsı ve esprileriyle unutulması zor, gerçek bir aydın olduğunu bilir. Öğrencilere hep yakın olmuştur. Çizimlerini ve neredeyse sahip olduğu her şeyi onlarla paylaşır, her konuyu değişik açılardan irdeleyerek saatlerce onlara kritik verirdi. Yeniliklere hep açıktı, alandaki son gelişmeleri izler, yapı yapma sanatının zenginliklerini ve zevkini onlarla ve dostlarıyla paylaşırdı. Ve tabii onun yaratıcı zekâsını, renkli ve pırıltılı dünyasını gören öğrencileri ile yakınları onu her zaman çok sevmiş, onunla birlikte olmaya çalışmıştı.

Nuri, Fakültemizin akademik ortamından memnundu, ODTÜ yerleşkesini hep över, burada ne kadar mutlu olduğunu söylerdi. Zaten her zaman, her yerde çevresindeki tüm güzellikleri hemen gören, takdir eden biriydi. Tutumluydu; sürdürülebilir bir yaşam için elinden geleni yapardı.

* Prof. Dr., Turgut Özal Üniversitesi.

Vacit İmamoglu'yla ODTÜ KKM'de bir toplantı sırasında.
Nuri Arıkoğlu arşivi

Nuri'nin boyun eğmez, bağımsız bir kişiliği vardı; bunu motosikletleriyle çevresine yansıttığını düşünürüm. Kedilerine olan düşkünlüğünü ise, onun sıcak, sevecen, insancıl yanlarına bağlarım. Bütün üstün yetenekleri ve sağlam kişiliğine karşın, oldukça çekingendi. Çok zaman kendisine karşı acımasız da olabilirdi. Kılı kırk yaran bir düşünce yapısı, kendisini eleştirmesine, yaptığını düşündüğü hataları abartılı bir şekilde sokmasına neden olurdu. Yaptıklarının bazılarını çok komik bir şekilde dile getirir, dinleyenleri güldürürdü. Kusursuzluk peşinde koşmasının, kendisi ile devamlı hesaplaşıp, kendine yönelik eleştirilerini zaman zaman abartmasının, genç yaşta ülser olmasına, yaşamı boyunca da bir takım sağlık sorunları yaşamasına neden olduğunu düşünüyorum. Geçen

* Prof. Dr., ODTÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümü

Bu fotoğrafta ne çok yitirdiğimiz var! (1967 Yılı Diploma Töreni, Gürkan Ertaş belgesi)

Yılki son stüdyo dönemimizde eğitim yaklaşımı açısından öğretim elemanları arasında çıkan temel görüş ayrılığına üzülümüş; kendini kısık sesle "kritik veriliir, kritik veriliir" diye masalar arasında dolaşan bir Züğürt Ağaya benzettiğini söyleyerek hem güldürmüş hem de hüznlendirmişti. Sanki yalnız stüdyoya değil, artık yaşama da veda etme kararı vermişti.

Nuri, çok yönlü, bilinçli, her bakımdan nitelikli, renkli, özel bir insandı. Aldığı eğitim ve terbiye, düzeyli formasyon, mimari yetenek ve zekasıyla iyi bir mimar, iyi bir eğitici, örnek bir aydıydı. Benim yaşamımda da çok özel bir yeri vardı. Yukarıda değindiğim gibi, birlikte okuduk, New York'ta aynı evi, ODTÜ'de 10 yıl boyunca aynı odayı, aynı stüdyoyu paylaştık. Birlikte iyi, birlikte kötü günler yaşadık. Aramızda çok yönlü, kardeşlik düzeyinin üstünde bir yakınlık, bir dostluk vardı.

22 Eylül yaz mevsiminin son günüdür. O gün Nuri diye parlak bir yıldızın kaydığını ve yazın sona erdiğini söyleyebiliriz. Sınıf arkadaşları ve yakınında bulunan tüm insanlar olarak Nuri'siz, daha ışsız bir döneme adım attık. Mimarlık Fakültemiz üyelerinin başı sağ olsun.

Bilinen fiili gerçekliğe karşın onun aramızda olmadığına hala inanmıyorum çünkü içimdeki ses, onun kendisini tanıma şansına sahip olabilmiş olan bizleri asla terketmeyeceğini; gönüllerimizdeki özel yerinde her zaman sevgi, saygı ve hayranlıkla varolmaya devam edeceğini söylüyor. Ruhun şad olsun güzel arkadaşım...

ETKİNLİKLERDE ÖNCE FARK ETMEZSİNİZ, ANCAK NURİ ORADADIR, DİKKATLE DİNLER, TITİZLİKLE SORUŞTURUR.

Baykan Günay*

Nuri Arıkoğlu ile yollarımız kimi zaman kesişti, kimi zaman ayrıldı. Kimi zaman içine kapanık, kimi zaman başkaldıran bir kişiliktir Nuri. Meslek alanına ilişkin etkinliklerde önce fark etmezsiniz, ancak Nuri oradadır, dikkatle dinler, titizlikle soruşturur. Aşağıdaki fotoğrafta benim bildiğim yitirdiklerimiz var; Nuri Arıkoğlu, Fehmi Yurdoğlu, Raci Bademli, Murat Erdim. Başka varsa bilmiyorum.

Mezuniyet töreninde Nuri dalgın, belli ki kafasında bir şeyleri sorguluyor.

BMW R 25 (1955 model); Hisarönü Körfezi, Marmaris, 1970
(Baykan Günay fotoğrafı)

Uzaklara dalmış, orada, ancak aynı zamanda bir başka yerde. Kim bilir neyi kurguluyor, belki de niye buradayım diye soruyor kendi kendine. İçine kapanık gibi gözükse de bu insan aslında

deli dolu bir kişilik; bir yanı çok ince, bir yanında ise fırtınalar esiyor.

Aynı çevrelerde büyüdüğümüzü çok sonra algılıyoruz. Aynı okulda olmamıza karşın birbirimizi tanımamız çok sonra gerçekleşiyor. Öğreniyorum ki Nuri İsmet Paşa Mahallesi çocuğu ve annesi İsmetpaşa İlkokulu'nda öğretmen. Ortak yanlarımız ortaya çıkıyor. Büyüklerimiz İsmetpaşa pazarında alışveriş yapıyorlar ve benim de dayım aynı okulda öğretmenlik yapıyor. Daha sonra mahallenin ve okulun adı iktidar tarafından değiştiriliyor; Turgutreis.

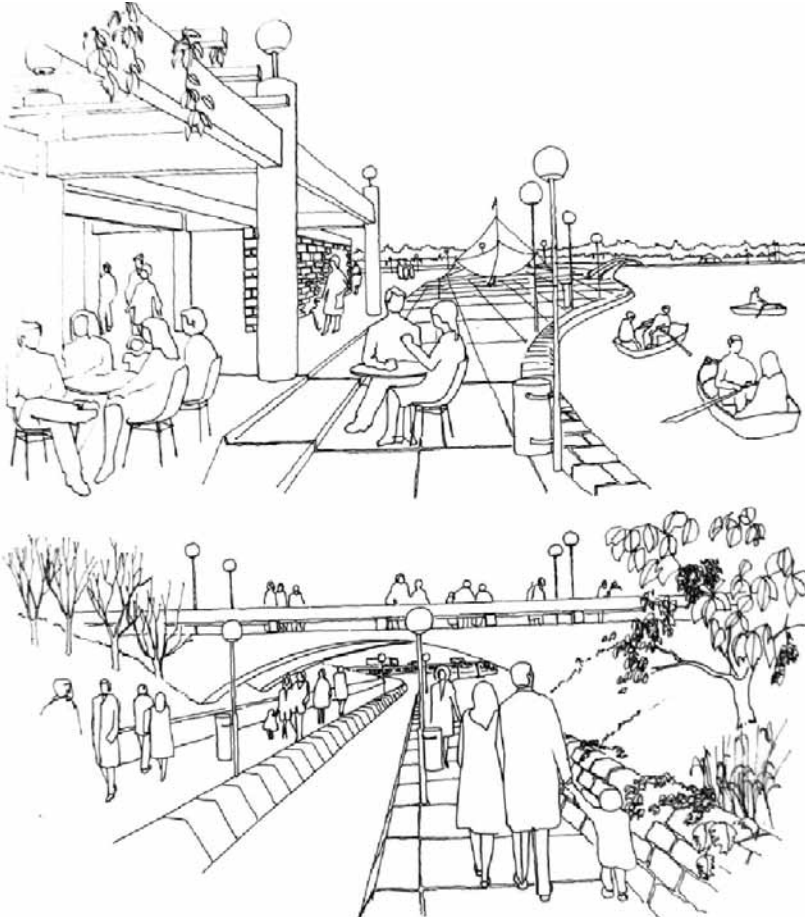
İsmetpaşa Mahallesi'nin hemen kuzeyi, tepenin öbür tarafı ise Atıfbey Mahallesi ve ben de 1945-1951 yılları arasında burada oturmuşum. Gene çok sonra öğreneceğim üzere, rahmetli Ünal Nalbantoğlu da bu yöreden çıkmış. Cumhuriyet Ankarasında aynı yazgıyı paylaşan kişileriz. Cumhuriyet bürokrasisi Yenişehir kurulmadan önce Ulus çevresinde yerleşiyor. Henüz gecekondulaşma yok ve ülkenin yeni zihin gücü kendine burada yer buluyor. Yenişehir'in kurulmasıyla bu zihin gücü güneye kayacaktır.

Bu süreçte benim ve Nuri'nin ailelerinin davranışları benzeşiyor. Bizimkiler Çankaya'da, Nuri'ninkiler Gazi Osman Paşa'da bir aile evi yapmaya soyunuyorlar. Sanıyorum her iki evin de yapımcıları ailelerimiz. Bu süreç bizleri sürekli olarak bir inşaat ortamına sokuyor. Meraklarımız çeşitleniyor. Henüz müzik seti, fotoğrafçılık gibi merakların sınırlı olduğu bir dönemde, kazma, kürek, tesisat gibi konular ilgimizi çekiyor.

Nuri, benden iki yaş büyük. ODTÜ Mimarlık Fakültesi'nde, o mimarlık, ben şehir planlaması eğitimi alıyorum. Eğitim sırasında yollarımız keşişmiyor. Okul bittikten sonra bir macera merakına giriyorum 1960'ların sonuna doğru dostum Erdoğan Erel'in motosikletini satın alıyorum. Gene başım tamirden kurtulmuyor, buna karşılık Özhan Akçalı'nın da katkılarıyla iyi bir motor ustası oluyorum.

1970lerin başında ise motosiklete bir talip olduğunu öğreniyorum ve yolum Nuri ile keşişiyor. Motosikleti satın alan Nuri'nin de başı tamirden kurtulmuyor. Bana söylediğine göre motorun neresini açsa karşısına 404 (iki tüplü ünlü yapıştırıcı) çıkıyor. Ne yapayım serde tamircilik var. Son görüşmelerimizde

Eskişehir Fuar Alanı Yarışması, 1980, Perspektif; Nuri Arıkoğlu (Baykan Günay belgeliği)

ise motosikletin hala kendisinde durduğunu belirtiyor.

Nuri Ankoğlu ile yolumuz daha sonra Turizm Bankası tarafından üstlenilen turizm planlaması çalışmalarında bir araya geliyor. Kamunun son projeye dayalı planlama çalışmaları kapsamında ben Güney Antalya, Nuri ise Kapadokya planlama çalışmalarında yer alıyoruz. Nuri kimi zaman bizim takımın (Doğan Özü, Fehmi Yurdoğlu, Turgut Manguoğlu, Eren Kale) işle karışık maceralarına katılıyor. Ölüm haberini de Doğan Özü'ten alıyorum; Eren Kale de doğruluyor!

Henüz bilgisayar yok. Yaşamım hoca olarak ODTÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümü'ne kayarken katıldığımız bir yarışmada (Eskişehir Fuar Alanı), Modernist eğitimin inceliklerine sahip Nuri bize perspektifleri çiziyor.

Daha sonra yollarımız gene ayrılıyor, ta ki Nuri Ankoğlu, Vacit İmamoğlu'nun

BİLGE BİR DURUŞ VE BÜTÜN BU ÖZELLİKLERE İNAT YARATICI BEYİN VE EZBER BOZAN BİR MİZAH ANLAYIŞI

Oğuz Öztuzcu*

Sakin, düşünceli, hani vardır ya: "taş yerinde ağırdır" deyişini hatırlatır bilge bir duruş ve bütün bu özelliklere inat yaratıcı beyin ve ezber bozan bir mizah anlayışı.

Nuri'nin en yakın arkadaşlarından olmasam ve gerektiği kadar

* Y. Mimar

işliklerine katılana kadar. Artık arada sırada okulda görüşüyoruz. Bana Turizm Bankası'nda çalışırken yaptığı Mustafapaşa'ya ilişkin görüşleri veriyor. Gene insan elinin inceliklerini ve titizliğini okuyorsunuz bu çizimlerde. Bildiğim kadarıyla Mustafapaşa'da bir de otel tasarlamış Nuri Ankoğlu.

Mimarlık Fakültesi binasındaki karşılaşmalarımızda 1970lerin Nuri'sini bulurdum:

Hüzünlü, uzaklara dalmış bakışlar. Size mi bakıyor? Başka bir şey mi düşünüyor? Hemen kavrayamazsınız. Konuştukça, o dalmışlığın gerisindeki düşünceleri, kaygıları, belki de felsefeyi anlamaya başlıyorsunuz. Size göre başka bir dünyadır kuşkusuz o; kimi zaman ürkek, kimi zaman sevecen, her şeye karşın bir dünyası olan bakışlardır karşınızdaki. Çoğu zaman da delidoludur. Nuri Ankoğlu ODTÜ'lüdür. Saygıyla anıyorum.

görüşmemiş olsak bile birbirini anlayan insanların yakınlığı vardı aramızda.

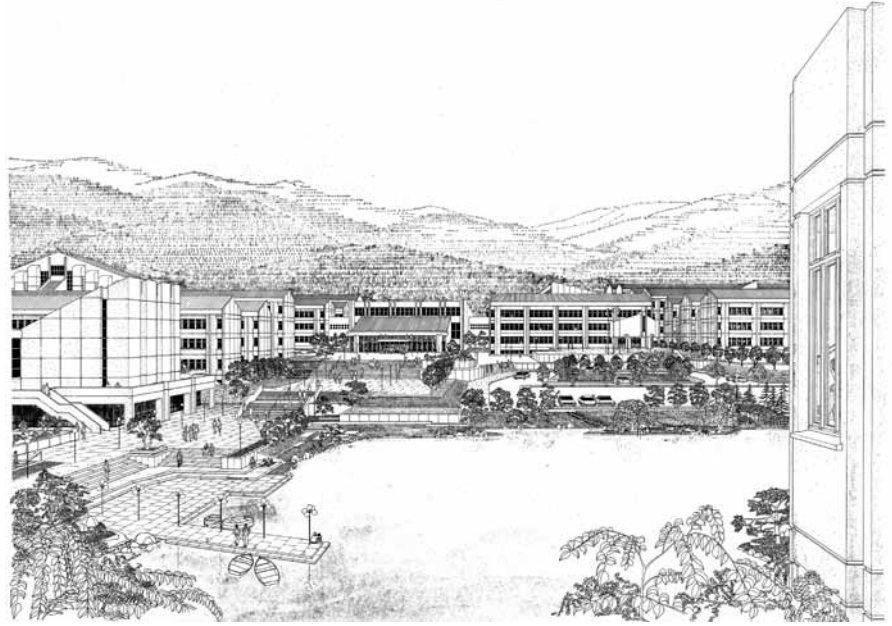
Onu insan olarak sevip beğendiğimi bilmesinin ötesinde mimarlığını da takdir ettiğimi bilirdi. Tasarıma yaklaşımımızda çok benzerlikler vardı. Nuri 1960'lı yıllarda ODTÜ'deki Mimarlık eğitiminin bize çok iyi anlatarak benimsettiği "Enternasyonel Stil" formasyonunu çok iyi özümsemişti.

Çoğu kez jüriye zar zor yetiştirdiği okul projelerini hep beğenirdim. Projeleri, kendisi için de benimsediği "az çoktur" (less is more) prensibinin ürünleriydi. Kendisi gibi sade, mütevazı ve derindiler.

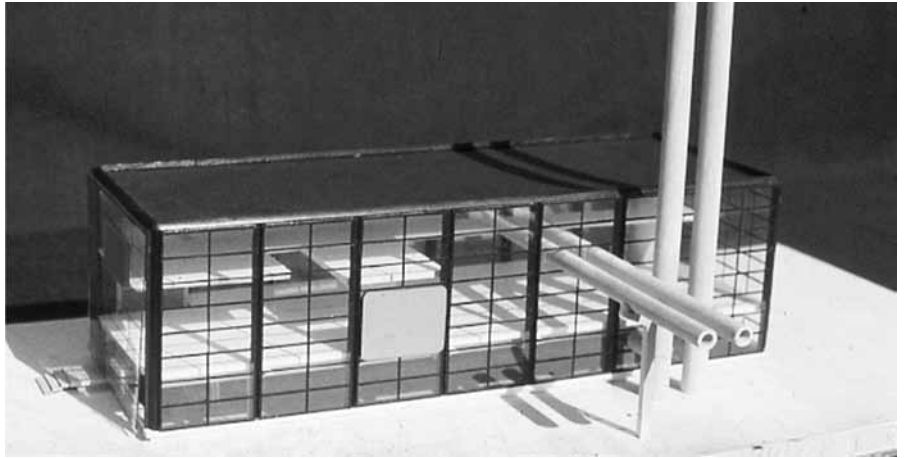
1971'de Amerika'dan Finlandiya'ya geçerken Stockholm'de bir hafta süreyle benim mütevazı evime misafir olmuştu.

Ona kenti gezdirirken çok yakınlaşmıştık. Bu gezilerle ilgili satırları yazarken onun da arkamdan baktığını ve katkı sağlamak için "şu hayran kaldığım Drottningholm parkını da yaz, hani şu benim burada 30 yıl geçirebilirim dediğim parkı" dediğini ve "bunun nedeninin ise paten yapan İsveçli kızların olduğunu ise yazmasan olur" diye eklediğini duyar gibiyim.

Nuri'yle diğer bir kesişme noktamız ise yine bu yıl kaybettiğimiz ortak dostumuz Fahrettin Ayanlar idi. "Fahri" ikimiz için de vazgeçilmez bir

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Yerleşkesi çizimleri,
Nuri Ankoğlu arşivi.

Valio Vaarala Toholampi Helsinki (Finlandiya Süt
Ürünleri Kooperatifleri Birliği) mimari proje maketi,
Nuri Ankoğlu arşivi.

2011-2012 Ders Yılında ODTÜ'de Fatih Yavuz'la
bir jüri sırasında, Güler Özyıldırım arşivi.

dosttu. Mimarlığa bakışımızdaki ortak görüş gibi dostluk algımızın da ne kadar benzer olduğunu şimdi onları kaybettikten sonra daha iyi anlıyorum.

Ben 1960'ların sonlarında Ankara'dan ayrıldım ve o tarihten sonra yaşamıma yurt içi ve yurt dışı başka kentlerde devam ettim. Nuri ise hep Ankara'daydı. 1978 yılında İsveç'ten Türkiye'ye döndükten sonra Marmaris'te mimarlık ve inşaat faaliyetlerini kapsayan bir sürece girmiştim. Nuri ise ortak arkadaşımız Yücel Akyürek'le beraber SİSAG grevinden henüz çıkmışlardı. Yeni bir iş düşünüyorlardı ve ben önerimi yaptım. Marmaris'te ortaklık. Yücel kabul etti, Nuri de "tamam" dedi ama yine de düşünmek için zaman istedi.

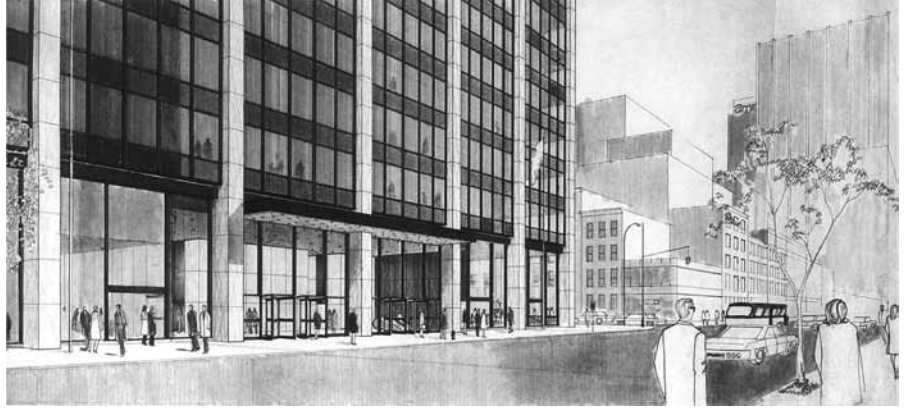
Bir yanda onun için "her şey olan Ankara", diğer tarafta "serüvene yelken açmak" seçenekleri arasında kalmıştı. Bu olay bana Nuri'nin kişiliği ve yaşama yaklaşımıyla ilgili çok simgesel gelmiştir. Bir yanda muhafaza edilmesi gerekenler, bir yanda değişim. Değişim kavramının parlattığı gözlerini ve koruması gerekenlerin güvencesinin yüzüne aksettirdiği huzurlu ifade.

Benim 37 yıl evvel yaptığım bu öneriye Nuri'den hala yanıt almış değilim.

Başka bir yerlerde buluşursak soracağım ama biliyorum yine kesin yanıt vermeyecektir.

İYİ Kİ VARDIN NURİ' CİĞİM.

1633 Broadway ofis binası çizimi,
Nuri Ankoğlu Arşivi

YAPMACIKSIZ VE GÖSTERİŞSİZ BİR YAŞAM

Yücel Akyürek*

Sevgili Nuri,

Seninle tanışmamız ODTÜ'nün kuruluşunun 7. yıldönümü olan 1961 yılına; toplam öğrenci sayısının bini bile bulmadığı Meclis bahçesindeki barakalı günlere gidiyor. Yaşantılarımızdaki paralellikler ve rastlantılar bizi öğrencilik yıllarımızın ötesinde, yakınlarda kaybettiğimiz sevgili Emre Madran'la da birlikte Halıcıoğlu Levazım Okulu'nda ve ayrıca 1976 yılının soğuk kış aylarındaki 4 aylık SİSAG grevinde de bir araya getirdi. Daha sonraları ben başka yerlere savrulduysam da, sen benim için biraz da, hep özlemini taşıdığım Ankara idin.

Bizim dönemimizdeki bütün okulların mimarlık öğrencilerinin hiç yabancı

olmadığı T cetveli, gönye, *graphos*, *rapido*, *aydinger*, *schoeler* ve bol sırt ağırlı sabahlamalarımızın kimsenin birbirinden saklanamayacağı saydam ortamında paylaştıklarımızı;

Yassihöyük'teki toplu stajımızda köydeki çocuklara yaptığın karagöz gösterisini;

Askere birkaç gün geç geldiğin için gece yürüyüşlerinde bölüğünün en arkasındaki *fenercilik* görevini; Finlandiya'da ilk defa buz pateni kayarken, kara sakalından korkarak pisti boşaltan küçük çocukların gözünde, ilk acemice düşüşünün ardından nasıl yardıma ihtiyacı olan sevimli bir deve dönüştüğünün kendi ağzından dinlediğim öyküsünü;

Başkalarına pek bir şey ifade etmeyebilecek olur olmaz şeylere birlikte gülüşlerimizi;

* Y. Mimar

1978 yılında SİSAG grevinde arkadaşlarıyla, N. Ankoğlu arşivi.

1978 yılında SİSAG grevinde grev gözçüsü Nuri Ankoğlu, N. Ankoğlu arşivi.

2013-2014 Ders Yılı Sahafklar Projesi'nde öğrencilerle sahaf ziyareti,
Stüdyolar Dergisi.

Türkü ve şarkıların kıvrımlarında dolaştığımız sofraların lezzetini; ve her şeyden önemlisi: SİSAG Grevinin örgütlenmesi ve yürütülmesindeki sağlam duruşunu unutmam asla mümkün değil.

Yapmacıksız ve gösterişsiz bir yaşam; utangaç bir alçakgönüllülükle dışa vormaktan hoşlanmadığın mimari ve sanat yeteneğin; herkesten önce kendini hedef alan ince güldürü anlayışın; yardımsever, dürüst ve tutarlı kişiliğin; ve mimik ve jestlerle desteklenmiş

eşsiz sözlü anlatım becerin, seni benim anladığım gibi anlatabilmek için seçebildiğim nitelermelerden bazıları. Şimdi de bütün bunlara hafif bir tebessümle omuz silktiğini görür gibi oluyorum. Mimarlar Odası Ankara Şubesi'ndeki anma toplantısında seni seven birçok arkadaşınla bir araya geldiğimizde, sanki hiç ayrılmamış gibi, sen de her halinle aramızdaydın.

Güle güle değerli dost. Yaşamındaki güzellikler ve arkada bıraktığın izler yankılanmaya devam edecektir.

Aralık 2015

Nuri Arıkoğlu arşivi.

